

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Broj: U-VIIA-2062/2025

Zagreb, 5. svibnja 2025.

Ustavni sud Republike Hrvatske, u Drugom vijeću za rješavanje izbornih sporova, u sastavu sudac Goran Selanec, predsjednik Vijeća, te suci Mato Arlović i Rajko Mlinarić, članovi Vijeća, odlučujući u izbornom sporu o žalbi Bojana Pajdaša, punomoćnika koalicije SDP - PGS u postupku kandidiranja na izborima za načelnika Općine Punat Daniela Strčića te na kandidaturu kandidacijske liste Volim Punat, nositelja Daniela Strčića, na sjednici održanoj 5. svibnja 2025. jednoglasno je donio

ODLUKU

Odbija se kao neosnovana žalba Bojana Pajdaša, punomoćnika koalicije SDP - PGS podnesena protiv rješenja Županijskog izbornog povjerenstva Primorsko-goranske županije KLASA: 012-05/25-01/1, UR. BROJ: 2170-01-01/5-25-66 od 2. svibnja 2025.

Obrazloženje

1. Bojan Pajdaš, punomoćnik koalicije SDP - PGS (u daljnjem tekstu: žalitelj) podnio je 4. svibnja 2025. žalbu protiv rješenja Županijskog izbornog povjerenstva Primorsko-goranske županije (u daljnjem tekstu: ŽIP) KLASA: 012-05/25-01/1, UR. BROJ: 2170-01-01/5-25-66 od 2. svibnja 2025. (u daljnjem tekstu: osporeno rješenje).

2. Osporenim rješenjem odbijen je kao neosnovan prigovor žalitelja koji je podnio ŽIP-u u povodu postupka kandidiranja za načelnika Općine Punat Daniela Strčića te na kandidaturu kandidacijske liste Volim Punat, nositelja Daniela Strčića, jer žalitelj nije dokazao da bi adresa prebivališta kandidata Daniela Strčića bila nepravilno utvrđena, već je, naprotiv, utvrđena uvidom u važeću osobnu iskaznicu tog kandidata te je prihvaćena od strane Općinskog izbornog povjerenstva Punat.

3. Žalitelj u žalbi ističe:

"Bit našeg prigovora Županijskom izbornom povjerenstvu je neosnovanost prihvaćanja kandidature gospodina Daniela Strčića jer isti već godinama ne živi na području Općine Punat, već u gradu Krku. Iako se čini zakonita, tvrdnja ŽIP-a kako je na osnovu priložene osobne iskaznice utvrđeno prebivalište u Općini Punat i time odbijen naš prigovor, ona je u svojoj biti protuzakonita, jer se u postupanju MUP-a kod izdavanja osobne iskaznice krši Zakon o prebivalištu (NN 53/91, 91/96, 129/00, 47/01, 139/05, 68/08, 56/13, 152/14).

(...)

Već višekratno ukazujemo na ovaj problem jer smatramo da je mandat sadašnjem načelniku Općine Punat trebao biti okončan po sili zakona već pred dvije

godine kad je iz priloženih imovinskih kartica moglo biti utvrđeno prijavljeno boravište u razdoblju dužem od dvije godine. Prilažemo i odgovor MUP-a na našu prijavu, a u saznanju smo da je tih prijava bilo više i od strane mještana Općine Punat. Međutim očito nije bilo volje za zakonito postupanje, ukidanje prebivališta u Puntu.

Obveza da kandidat za općinskog načelnika mora imati prebivalište na području općine za koje se kandidira temelji se na Zakonu o lokalnim izborima (NN 144/12, 121/16, 98/19).

(...)

Prebivalište je mjesto gdje osoba stvarno boravi i ima glavno središte svog života, gdje ima zasnovanu obitelj, gdje mu djeca idu u vrtić, i u kojem stalno boravi izvan obavljanja dužnosti, bitno je za ostvarivanje prava na glasovanje kao i kandidiranje na funkciju općinskog načelnika. Ako općinski načelnik ima boravište duže od četiri godine u drugoj jedinici lokalne samouprave od one u kojoj je izabran na dužnost, to sigurno predstavlja problem u pogledu zakonskih uvjeta za obavljanje dužnosti.

Ovo je bilo vrlo lako dokazivo u slučaju gospodina Strčića te se mi, zajedno s brojnim mještanima pitamo zašto postupak obavljen površno i nije proveden do kraja utvrđivanjem činjenica.

Posebno nas tu smeta što se radi o svjesnom kršenju zakona na koje institucije ne reagiraju pa s tim moramo do Ustavnog suda. Gospodin Strčić je bez problema mogao odjaviti boravište u Krku, upisati djecu u puntarski vrtić u kojem za njih ima mjesta i formalno zadovoljiti uvjete pa mu nitko ne bi mogao zakonski zamjeriti gdje i kad spava sa svojom obitelji.

Prihvaćanjem kandidature gosp. Daniela Strčića dovode se u nepravedan položaj ostali kandidati za načelnika, kao i kandidacijske liste koje uredno ispunjavaju sve uvjete propisane pozitivnim propisima Republike Hrvatske.

Ukoliko kandidatura gospodina Strčića prihvati kao pravovaljana usprkos činjenici što navedeni ne ostvaruje zakonsko pravo na nju, predstojeći lokalni izbori na području Općine Punat neće biti ravnopravni i poštteni, a posebno ne zakoniti i ustavni."

Žalba nije osnovana.

4. Člancima 3. stavkom 2. i 93. stavkom 1. točkom 4. Zakona o lokalnim izborima ("Narodne novine" broj 144/12., 121/16., 98/19., 42/20., 144/20. i 37/21.; u daljnjem tekstu: ZoLI) je propisano:

"Članak 3.

(...)

(2) Za općinskog načelnika, gradonačelnika i župana te zamjenika gradonačelnika i župana ima pravo biti biran birač koji na dan stupanja na snagu odluke o raspisivanju izbora ima prijavljeno prebivalište na području jedinice za čije se tijelo izbori provode.

(...)"

"Članak 93.

(1) Općinskom načelniku, gradonačelniku i županu, odnosno njihovim zamjenicima mandat prestaje po sili zakona:

(...)

4. danom odjave prebivališta s područja jedinice,

(...)"

4.1. Člankom 2. Zakona o prebivalištu ("Narodne novine" broj 144/12., 158/13., 115/14. i 144/22.; u daljnjem tekstu: ZoP) je propisano:

"Članak 2.

Prebivalište je mjesto i adresa u Republici Hrvatskoj na kojoj se osoba trajno nastanila radi ostvarivanja svojih prava i obveza vezanih za životne interese kao što su obiteljski, profesionalni, ekonomski, socijalni, kulturni i drugi interesi.

Boravište je mjesto i adresa u Republici Hrvatskoj gdje osoba privremeno boravi, ali se na toj adresi nije trajno nastanila u smislu odredbe stavka 1. ovoga članka.

Boravište u Republici Hrvatskoj mogu imati i hrvatski državljani koji žive ili borave izvan Republike Hrvatske.

Boravište se prijavljuje ako traje dulje od 3 mjeseca ili je uvjetovano ostvarivanjem samo pojedinih prava i obveza vezanih za životne interese (zaposlenje, obrazovanje, dugotrajno liječenje i druge interese).

Mjesto u smislu ovoga Zakona je grad ili općina i naselje koje je u sastavu grada ili općine, sukladno propisima o područnom ustrojstvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Adresa u smislu ovoga Zakona je ulica ili trg i kućni broj evidentiran u registru prostornih jedinica što ga vodi nadležno tijelo.

Na adresu koja nije evidentirana u registru prostornih jedinica ne može se izvršiti prijava prebivališta ili boravišta (u daljnjem tekstu: nepostojeća adresa)."

5. ŽIP je osporenim rješenjem odbio prigovor žalitelja kao neosnovan uz sljedeće obrazloženje:

"1. U ime koalicije SDP - PGS, Bojan Pajdaš, kao punomoćnik, podnio je 1. svibnja 2025. prigovor na kandidaturu kandidacijske liste Volim Punat nositelja Daniela Strčića, kao i na kandidaturu kandidata za načelnika Daniela Strčića.

2. Tim prigovorom, u bitnome, iznosi se tvrdnja da kandidat Daniel Strčić ne živi na području Općine Punat već u Gradu Krku pa da iz takvih navoda, prema stajalištu podnositelja prigovora, proizlazi zaključak da kandidat nema prijavljeno prebivalište na području Općine Punat i da podaci o adresi njegovog prebivališta, koji su navedeni u prijavi kandidature, ne odgovaraju stvarnom stanju.

3. Nakon izvršenog uvida u cjelokupnu dokumentaciju izbornog materijala, koju je dostavio OIP Punat, utvrđeno je da je na očitovanju kandidata Daniela Strčića o prihvaćanju kandidature navedena adresa prebivališta Punat, Krčka 39 i da je to očitovanje ovjereno i prihvaćeno od strane OIP-a Punat, na temelju uvida u osobnu iskaznicu kandidata br. 115110547 izdane od strane PP Krk. Ta adresa prebivališta Daniela Strčića navedena je i prihvaćena u Obavijesti o otvaranju posebnog računa za financiranje izborne promidžbe kandidata, kao i u potvrdi o preuzimanju prijedloga kandidata za izbor općinskog načelnika Daniela Strčića u ime liste grupe birača.

4. Podnositelj prigovora, u prilog tvrdnje da kandidat za načelnika Općine Punat, Daniel Strčić nema 'glavno središte svog života' na adresi u Puntu, već da je to Grad Krk, prilaže preslike imovinskih kartica kandidata iz kojih, prema podnositelju prigovora, proizlazi zaključak da on već niz godina kao svoje boravište navodi adresu u Krku i da zbog toga ne može biti kandidat za načelnika Općine Punat, jer ima boravište duže od četiri godine u drugoj jedinici lokalne samouprave, različitoj od one u kojoj je izabran na dužnost.

(...)

7. Navodi iz prigovora '...kao što već svi dobro znamo gospodin Daniel Strčić ne živi na području Općine Punat, već u gradu Krku..', zatim '...Činjenica da gospodin Daniel Strčić doista živi u gradu Krku, osim što je općepoznata stvar...' i u prilog tome dostavljene preslike njegovih imovinskih kartica, u kojima su navedene i nekretnine na području Grada Krka, ničim ne dovode u pitanje pravilnost odluke OIP-a Punat o prihvaćanju kandidature kandidacijske liste Volim Punat nositelja Daniela Strčića, kao i na kandidaturu kandidata za načelnika Daniela Strčića, obzirom na navedenu adresu prebivališta kandidata.

8. Sadržaj pojma 'živi na području', kojeg ističe podnositelj prigovora, svojim uopćenim značenjem, mimo definicija prebivališta i boravišta, koje jasno navodi ZoP, ali i načina na koji se oni prijavljuju i mijenjaju, ne dovode u pitanje utvrđenu adresu prebivališta, koju je OIP Punat utvrdio uvidom u valjanu osobnu iskaznicu kandidata Daniela Strčića, kao što niti naznačene adrese nekretnina tog kandidata na području Grada Krka ili nekog drugog grada ili općine, iz njegovih imovinskih kartica, samim time što ih ima u vlasništvu (ili posjedu) ne znače da on ima prebivalište, odnosno boravište, na nekoj drugoj adresi od one koja je utvrđena uvidom u osobnu iskaznicu, jer podnositelj prigovora nije dokazao da je policijska uprava, na čijem području Daniel Strčić ima prijavljeno prebivalište, po službenoj dužnosti donijela rješenje o odjavi prebivališta osobe zato što je terenskom provjerom (ili na neki drugi način) utvrdila da on stvarno ne živi na prijavljenoj adresi ili da je o tome bude obaviještena od strane tijela javne vlasti te drugih pravnih i fizičkih osoba pa da je pokrenula takav postupak. Uostalom, dokaza o podnošenju takve prijave nije podnio niti sam podnositelj prigovora.

9. Stoga, prema motrištu ovog Povjerenstva, adrese prebivališta kandidata Daniela Strčića pravilno je utvrđena i prihvaćena od strane OIP-a Punat pa je slijedom toga prigovor odbijen kao neosnovan i donesena odluka kao u izreci ovog rješenja."

6. Ustavni sud ponavlja stajalište da za izborne postupke vrijedi načelo po kojem su ti postupci strogo formalni, pa stoga i pravna zaštita u tim postupcima podliježe strogim formalnim pravilima (usp. odluke broj: U-VIIA-4346/2007 od 29. studenoga 2007. /www.usud.hr/, broj: U-VIIA-2820/2009 od 6. lipnja 2009. /"Narodne novine" broj 67/09./ i broj: U-VIIA-1148/2016 od 15. ožujka 2016. /www.usud.hr/). Dakle, uzimajući u obzir da je postupak provođenja izbora strogo formalan postupak potrebno je dosljedno poštivati sve odredbe izbornog zakona i obvezatnih uputa Državnog izbornog povjerenstva Republike Hrvatske u pogledu postupka kandidiranja i provedbe izbora pa tako i odredbi koje se odnose na prebivalište kandidata.

6.1. ŽIP je u obrazloženju osporenog rješenja nedvojbeno utvrdio da kandidat za načelnika Općine Punat i nositelj kandidacijske liste Volim Punat, Daniel Strčić, ima u skladu s citiranim mjerodavnim propisima valjano prijavljeno prebivalište u mjestu Punat, u kojem je i istaknuo svoju kandidaturu te da nema pendentnih postupaka nadležne policijske uprave kojima bi njegovo prebivalište bilo dovedeno u pitanje.

6.2. Ustavni sud primjećuje da je žalitelj pravovremeno obavijestio pisanim putem nadležnu policijsku upravu o sumnjama na zlouporabu boravišta/prebivališta kandidata Daniela Strčića. U odgovoru nadležne policijske uprave od 15. travnja 2025. navodi se da je po prijavi provedena terenska provjera na adresama prijavljenog boravišta i prebivališta imenovanog kandidata, te da je nesporno utvrđena činjenica stvarnog življenja na adresama i prebivališta i boravišta, pri čemu se ističe činjenica da je boravište ispravno regulirano i prijavljeno na dvije godine u okvirima zakonskih uvjeta. Ustavni sud ističe da u izostanku uvjerljivih razloga koji bi doveli u pitanje ispravnost utvrđenog, odnosno ukazali da je pokrenut postupak po službenoj dužnosti u kojem bi bilo doneseno rješenje o odjavi prebivališta neke osobe, nema osnove sumnjati u navode iz konkretnog rješenja.

7. S obzirom na to da na temelju citiranih mjerodavnih zakonskih odredbi žalitelj nije dokazao da Daniel Strčić nema valjano prijavljeno prebivalište u mjestu Punat te nema zakonske zapreke da imenovani bude nositelj kandidacijske liste Volim Punat niti kandidat za načelnika Općine Punat, Ustavni sud je ocijenio da je osporeno rješenje

doneseno u skladu sa zakonom. Razloge kojima žalitelj obrazlaže žalbu Ustavni sud ocjenjuje neosnovanima.

8. Slijedom navedenog, na temelju članka 125. alineje 9. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.) i članka 87. alineje 3. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 99/99., 29/02. i 49/02. - pročišćeni tekst), odlučeno je kao u izreci.

PREDSJEDNIK VIJEĆA
dr. sc. Goran Selanec, v. r.